

**MICHAËL
MAARSCHALKERWEERD
HERDENKINGSJAAR
2015**

Beleidsplan versie 2

**MICHAËL MAARSCHALKERWEERD-ORGELS:
DÉ KLANK TUSSEN HEMEL EN AARDE**

Michaël-Maarschalkerweerd-orgels: dé klank tussen hemel en aarde

Waarschijnlijk heeft geen orgelmaker een grotere betekenis voor de vaderlandse orgelbouw van rond 1900 gehad, dan **Michaël Maarschalkerweerd** (1838-1915). Met zijn kwalitatief hoogwaardig werk wist hij in het verzuilde Nederland boven de partijen te staan. Onder de naam **Maarschalkerweerd & Zoon** bouwde hij instrumenten voor talloze Rooms-Katholieke opdrachtgevers, tientallen protestante klanten, verschillende concertzalen en enkele particulieren. Tevens werd hem de restauratie van meerdere historische orgels gegund, waaronder het Müller-orgel in de Grote of Bavokerk te Haarlem. Hij was lid van invloedrijke kunstkringen, docent aan de Utrechtse kerkmuziekschool, redactielid van het vaktijdschrift Het Orgel en publicist. Ook had hij een uitstekend netwerk in het kerkelijk leven en de muziekwereld. Hiernaast volgde hij de internationale orgelbouw nauwgezet en bezocht hij meermaals toonaangevende orgelbouwers en toeleveranciers in het buitenland. Hij bouwde het klassieke Nederlandse orgelconcept uit tot het **Moderne Nederlandse Orgel**. Tevens zien we bij hem eerste aanzetten tot een twee orgelreform concept. Vele deels vandaag nog bestaande orgelmakers hebben hun wortels direkt of indirect in zijn orgelmakerij.

In 2015 is het 100 jaar geleden dat deze grote Nederlandse orgelbouwer is overleden. De **Stichting 'Michaël Maarschalkerweerd Herdenkingsjaar 2015'**, bestaande uit Philip van den Berg, Paul Houdijk, Cintha de Vreede en Ton Mulder, zal hieraan uitvoerig aandacht besteden. Het thema van dit herdenkingsjaar is: **Michaël Maarschalkerweerd-orgels: dé klank tussen hemel en aarde**.

De aftrap van de herdenking vindt plaats op zijn geboortedag, vrijdag 27 februari, in Utrecht. Tegen de zomer zal er in het Catharijneconvent aldaar een groot **symposium** plaatsvinden over de orgelbouw van Michaël Maarschalkerweerd. Gedurende het seizoen 'Kerken Kijken Utrecht' zal er een **tentoonstelling** over z'n leven en werk worden gehouden in de Nikolaïkerk, welke daarna naar het orgelmuseum in Elburg verhuist. En via een **muziektour** worden kerken en concertgebouw aangemoedigd en inhoudelijk ondersteund om op welluidende wijze aandacht te besteden aan het inspirerende klankbeeld van de orgelmaker Michaël Maarschalkerweerd.

Doelstelling

De Stichting 'Michaël Maarschalkerweerd Herdenkingsjaar 2015' heeft tot doel om in 2015, het 100-ste sterfjaar van de orgelbouwer Michaël Maarschalkerweerd, het culturele erfgoed van deze bouwer zo breed mogelijk onder de aandacht te brengen, de interesse hiervoor te vergroten, en de orgelcultuur rond de instrumenten uit de romantiek in het algemeen en van Michaël Maarschalkerweerd in het bijzonder te bevorderen. Zij wil dit bereiken door diverse activiteiten met betrekking tot genoemde orgelbouwer te organiseren, door diverse kerken, orgelkringen, organisten, koren, media, en andere betrokkenen aan te zetten deze te organiseren, door hun samenwerking te stimuleren en door genoemde activiteiten inhoudelijk te ondersteunen. Dit betreft activiteiten als concerten, orgelexcursies, opnames, tentoonstellingen, orgel- en muziekhistorisch onderzoek, symposium/presentaties, radio-uitzendingen, en dergelijke, ondersteund door presentie op internet en in relevante nieuwsmidia. Het herdenkingsjaar kent drie verschillende hoofdactiviteiten:

- A. De **Maarschalkerweerd Muziektour** waarin alle concerten en excursies rond Maarschalkerweerd-orgels worden opgenomen en een aantal nationale concerten centraal staat.
- B. De **tentoonstelling 'Maarschalkerweerd Geëxposeerd'** in het Catharijneconvent te Utrecht en het Nationaal Orgelmuseum te Elburg.
- C. Het **symposium 'Maarschalkerweerd: Maître, Meister of Meester?'** te Utrecht.

Doelgroepen

Het publiek voor de activiteiten van de Stichting 'Michaël Maarschalkerweerd Herdenkingsjaar 2015' bevindt zich in **drie doelgroepen** die elkaar deels overlappen, waarbij we speciale aandacht aan **jongere, online generatie** zullen besteden:

1. Orgelwereld: 50-60%
2. Koorzangers: 50-60%, deels overlappend met de 'Orgelwereld'
3. Overige geïntereseerden klassieke muziek: 20%

Maarschalkerweerd Muziektour

Doelstelling van de Maarschalkerweerd Muziektour is dat de stichting zo veel mogelijk kerken met Michaël Maarschalkerweerd-orgels aanmoedigt en ondersteunt met inhoud, communicatie en selectieve organisatie-activiteiten, om **evenementen rond hun instrumenten te organiseren** als concerten, (koor)zangavonden en excursies. Binnen de muziektour wordt een gelimiteerd aantal **nationale concerten** gedefinieerd, waarbij de gehele doelgroep wordt uitgenodigd, inclusief alle organisten van Maarschalkerweerd-orgels, alsmede (koor)zangers en verdere geïnteresseerden en een masterclass. Hierbij zullen wij er op aandringen dat de andere kerken geen activiteiten voor het herdenkingsjaar organiseren. Voorzienne en al deels toegezegde locaties zijn de St. Catharinakathedraal en St. Willibrordkerk te Utrecht, de St. Lambertuskerk te Rotterdam, de St. Jeroenkerk te Noordwijk, de Maria van Jessekerk te Delft, de Peperbus te Zwolle en het Concertgebouw te Amsterdam. De Stichting is betrokken bij de organisatie van het openings en afsluitingsconcert van het herdenkingsjaar, alsmede bij een master class romantische interpretatie.

De promotie van de Maarschalkerweerd Muziektour bestaat uit het publiceren van de jaargenda op de internetpagina www.maarschalkerweerd.info en in een flyer, welke breed gedistribueerd zal worden, vooral voor de doelgroepen die of niet online zijn, of de orgelmedia niet raadplegen. De communicatie van de Maarschalkerweerd Muziektouragenda wordt ondersteund door een Facebook pagina, persberichten in de nationale en lokale media en contacten met de nationale en lokale pers alsmede met vakgroepen, belangenorganisaties en culturele instellingen.

Tentoonstelling 'Maarschalkerweerd Geëxposeerd'

De tentoonstelling vindt plaats van 27 juni tot en met 13 september 2015 in de Nikolaikerk te Utrecht en daarna tot het eind van het jaar in het Nationaal Orgelmuseum te Elburg. De doelstelling is de Utrechtse en Nederlandse orgelwereld in woord, beeld en geluid inzicht verschaffen in het oeuvre van Michaël Maarschalkerweerd, de invloeden daarop en de betekenis daarvan voor de Nederlandse orgelcultuur. De geplande opzet van de tentoonstelling is al volgt:

1. Fotoportretten met tekst plus tijdlijn
2. Vitruines met historische archivalia en foto's
3. Orgelonderdelen
4. Werkplaats
5. Digitale speelconsole met gesampelde Maarschalkerweerd orgels (koptelefoon)
6. Klein Maarschalkerweerd-orgel o.v.
7. Multimedia netwerk met organotheek voor smart phone & tablet

De indeling naar thema's is:

- A. **Persoon**: levensloop, orgelbouwer, redactielid het orgel, lid Bernulphusgilde, de Violier, organist, koorzanger, publicist, weldoener; woonhuis zuilenstraat 14; publicatie over Michaël Maarschalkerweerd
- B. **Orgelmakerij**: atelier achter woonhuis, gereedschappen, naambordjes, windlade, pijpwerk, orgelkast, barkermachine, foto's werknemers, bedrijfsarchief (RUU), advertenties
- C. **Orgeloeuvre**: 'het moderne nederlandse orgel' concept 1 en 2, ontwikkeling, kenmerken, invloeden op en van Michaël Maarschalkerweerd, leerlingen, tijdslijn; indeling rk, protestante & seculiere opdrachtgevers; omgang met historische orgels door Michaël Maarschalkerweerd, restauraties
- D. **Orgelcultuur**: portretten van organisten/adviseurs (bijv. Jos. A. Verheijen, Willem Petri, Pierre Veerkamp, J.A.S. van Schaik), orgelbouwers rond Michaël Maarschalkerweerd (invloed of toeleverancier Cavallé-Coll, Weigle, Laukhuff, Giesecke, Devos, Masure, Verschuieren), leerlingen (Elbertse, Vermeulen, Verschuieren, van Dam, van den Bijlaardt, Standaart, Pannekoek, etc.), organisten (bijv. Jacques Ponten, Jan Nieland, Piet van Egmond, Hendrik Andriessen, Herman Strategier, P.J. Jos Vranken), St. Bernulphusgilde (G. van Heukelum, atelier F.W Mengelberg, edelsmid Brom, glazenier Geuer, etc.
- E. **Orgelmuziek**: digitale speeltafel met gesampelde Maarschalkerweerd-orgels, klein Maarschalkerweerd-orgel opstellen, organotheek met alle Maarschalkerweerd cd's op server via smart phone / tablet te streamen

Symposium 'Michaël Maarschalkerweerd, Maître, Meister of gewoon Meesterlijk?'

Doelstelling van het symposium is om op specialistenniveau proberen te definiëren waarom Maarschalkerweerd-orgels zo goed klinken en wat de cultuurhistorische en toekomstige waarde van het oeuvre van Michaël Maarschalkerweerd is.

De vorm is ééndaags symposium op zaterdag 27 juni met **lezingen** en een **forumdiscussie** in het Catharijneconvent en **muziekvoorbeelden** in St. Catharinakathedraal en St. Willibrordkerk. De voorziene lezingen, die we gebundeld willen publiceren:

1. Algemeen overzicht: leven en werk Michaël Maarschalkerweerd, culturele situatie 19e eeuw
2. St. Bernulphusgilde
3. De orgelkasten van Michaël Maarschalkerweerd
4. Klankesthetiek bij Maarschalkerweerd
5. De plaats van het orgel in de kerkmuziek in de negentiende eeuw.
6. Duitse invloeden bij Michaël Maarschalkerweerd
7. Franse invloeden bij Michaël Maarschalkerweerd
8. Het Moderne Nederlandse Orgel

Financiering

Voor de financiering doet de Stichting 'Michaël Maarschalkerweerd Herdenkingsjaar 2015' een hartstochelijke beroep op de volgende **instanties, organisaties** en **personen**:

- Culturele Fondsen
- Regional & Locale Overheid
- Commerciële Sponsors
- Donaties
- Sponsoring in natura (orgelbouwers)
- Vrijwilligers

De Stichting

Op 28 juli is bij notaris Veldhuizen Beens van de Castel te Amersfoort opgericht de Stichting 'Michaël Maarschalkerweerd Herdenkingsjaar 2015, gevestigd aan de Rogier van Otterloolaan 75, 3604 BG te Maarssen, rsin/fiscaal nummer 854 235 693, KvK nummer 611 655 49, bankrekening NL73 INGB 0006 6582 41 en heeft de status van **Culturele ANBI**. Het bestuur bestaat uit de volgende personen:

- Cintha de Vreede - lid, verantwoordelijk voor communicatie
- Ton Mulder - penningmeester en secretaris
- Paul Houdijk - lid, verantwoordelijk voor het symposium en de muziektour
- Philip van den Berg - voorzitter, verantwoordelijk voor de tentoonstelling en de muziektour

Er worden geen beloningen verstrekt aan de bestuurders, anders dan werkelijk gemaakte kosten.

Ondersteunende activiteiten:

- Communicatieplan
- Financieringsplan
- Comité van aanbeveling
- Regionale coordinatoren, om activiteiten te promoten en lokale planning aan te sturen
- www.maarschalkerweerd.info & www.facebook.com/orgelmakerij.maarschalkerweerdzoon

Philip van den Berg

Voorzitter 'Stichting 'Michaël Maarschalkerweerd Herdenkingsjaar 2015'

Zürich, 2 september 2014 & 4 november 2014